

Harpalus picipennis

Knubbfrölöpare

Skalbaggar, Jordlöpare m.fl.

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Nära hotad (NT)
B2b(iii)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Carabidae (jordlöpare), **Släkte:** *Harpalus*, **Art:** *Harpalus picipennis* - knubbfrölöpare (Duftschmid, 1812) **Synonymer:**

Kännetecken

En 6–7 mm lång jordlöpare med bred och klumpig, starkt tillplattad kropp och korta extremiteter. Halssköldens bakhörn är fullständigt avrundade. Benen är kraftiga med skenbenen starkt utvidgade mot spetsen. Översidan är svartbrun, med ljusare bruna ben och antenner. Förväxlas lätt med den närstående arten *H. pumilus* (*H. vernalis*).

Utbredning och status

Endast känd från några begränsade områden i Skåne och en lokal på Öland (Stora Rör). Efter 1960 endast funnen i Skåne, dels i Vombsänkan från Flyinge till Vomb, dels längs Kåsebergaåsen och slutligen i östra Skåne från Vitemölla till Åhus. Närmast i Danmark, i Baltikum norrut till Lettland. I Danmark är endast ett par gamla fynd kända. Vidare utbredd från Centraleuropa österut till Krim.

Ekologi

Lever på torra, öppna sandmarker med kort och gles vegetation, t ex av borsttåtel, ljung eller fältmalört, även i sandstappsvegetation. Vanligen på ren sand, mer sällan med grusinblandning. En värmekrävande art, som är typisk för solexponerade, sydvända rasbranter (såväl naturliga som i sandtäckter) eller små sandhålor i betesmark. Fordrar vegetationslösa ytor med lös sand, och gynnas därför av erosion (i branter) eller markslitage av betesdjur, kaniner eller mänsklig aktivitet (på de skånska övningsfälten Revingehed och Ravlunda bestående av trafik med militära pansarfordon). Är sannolikt liksom övriga *Harpalus* åtminstone delvis en frätare. Arten är nattaktiv, och tillbringar dagen nedgrävd i sanden vid växtrötter. Övervintrar som fullbildad och genomgår larvutvecklingen under sommaren. Adulterna påträffas mest under fortplantningstiden på försommaren.

Hot

Arten hotas av såväl igenväxning genom upphörd hävd som exploatering (t ex stugbebyggelse i kustnära områden) och skogsplantering. Även restaurering av sand- och grustäckter är ett potentiellt hot.

Åtgärder

Bibehåll beteshävd och/eller annat markslitage på sandmarker, och skydda dessa mot skogsplantering eller exploatering. Många rödlistade insekter är knutna till de tidiga successionsstadier som ofta skapas i sand- och grustäckter. Rutinerna vid brytning och efterbehandling bör ses över, så att täkternas positiva betydelse kan bibehållas.

Litteratur

Ljungberg, H. 1999. Skalbaggar och andra insekter på sandstappslokaler i östra Skåne. Länsstyrelsen i Skåne län.

Författare

Håkan Ljungberg 2005. © ArtDatabanken, SLU 2005.